

НАРОДНЕ ЗДОРОВ'Я

Часопис засновано у січні 1912 року

23 лютого 2012 року

№ 2 (275) ЛЮТИЙ 2012 року

ЩИРО ВІТАЄМО УЧАСНИКІВ І ГОСТЕЙ ЗВІТНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ УЛТ У ЛЬВОВІ!

25 лютого 2012 року відбудеться чергова звітно-виборна конференція Українського лікарського товариства у Львові. Її робота розпочнеться о 10-й годині в актовому залі теоретичного корпусу ЛНМУ імені Данила Галицького. Реєстрація учасників – з 9-ї години. Запрошуємо до участі у конференції!

У НОМЕРІ ЧИТАЙТЕ:

- 2 – Жовтятиця у клінічній практиці сучасного лікаря (закінчення)
- 3 – Він був справжнім Лікарем (з нагоди 95-ліття від дня народження професора Г. А. Івашкевича)
- 4 – На вашу книжкову полицю

ВШАНУВАННЯ 100-РІЧНОГО ЮВІЛЕЮ ЧАСОПИСУ

27 січня 2012 року в актовому залі теоретичного корпусу Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького відбулась урочистість, присвячена 100-річчю ювілею часопису «Народне здоров'я».

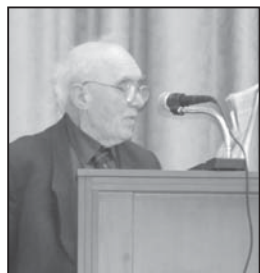
Відкрив урочистість голова УЛТ у Львові, доцент **Андрій Базилевич**, який привітав присутніх зі святом. Він передав слово деканові філософсько-богословського факультету Українського Католицького Університету доцентів **о. Ігорю Бойку**, разом з котрим усі присутні у залі помолилися та заколядували.

Від ректорату Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького виступив проректор з наукової роботи професор **Олександр Луцик**, який за дорученням ректора університету академіка **Бориса Зіменковського** привітав присутніх з ювілеєм часопису «Народне здоров'я».

Від Львівської обласної ради присутніх привітав заступник начальника управління з питань соціально-культурної діяльності Львівської обласної ради **Андрій Холявка**. Голова УЛТ у Львові **Андрій Базилевич** передав вітання від начальника Головного управління охорони здоров'я Львівської обласної державної адміністрації, депутата Львівської обласної ради **Сергія Федоренка**.

З нагоди 100-річного ювілею «Народного здоров'я» колектив часопису та всю медичну громаду привітав міський голова Львова **Андрій Садовий**. Він побажав редколегії ентузіазму та єдності і

подарував для бібліотеки УЛТ книгу «Свідок надії. Життєпис папи Івана-Павла II» Джорджа Вайтєля. Натомість представники редакції часопису спrezentували міському голові ювілейне число «Народного здоров'я» та диск з фільмом про УЛТ у Львові «Історія і сьогодні».

Своїми спогадами про історію часопису з присутніми поділився д-р **Богдан Надрага**

Відтак з вітальними словами виступили члени редакційної колегії «Народного здоров'я» попередніх років, активні дописувачі газети: почесний член УЛТ, перший редактор газети «НЗ», професор кафедри оториноларингології ЛНМУ імені Данила Галицького **Олександр Кіцера**; теперішній головний редактор часопису, доцент **Зеновій Масний**; почесний член

Про відродження газети розповів професор **Олександр Кіцера**

УЛТ, професор, академік АН ВО **Борис Білинський**; почесний член УЛТ д-р **Богдан Надрага**; член першої Головної управи УЛТ, професор **Віктор Кімакович**; почесний директор Бориславського медичного училища, голова осередку УЛТ у м. Бориславі д-р **Роман Пошорко**. Вони розповіли про традиції, діяльність, мету, завдання та перспективи часопису, запросили молодь до активнішої співпраці.

З привітаннями виступили також гості – декан філософсько-богословського факультету Українського Католицького Університету доцент **о. Ігор Бойко** та президент фундації «Дитинство, позбавлене барв» (США), член Українського лікарського товариства Північної Америки д-р **Роксолія Тимяк-Лончина**, яка передала вітання від українців далекого континенту та особисто від голови УЛТ ПА д-ра **Андрія Мельника**.

Виступаючі побажали часопису-ювіляру зростання авторитету, доброго накладу, вірних читачів, а всім причетним до його створення – міцного здоров'я, Божої ласки, успіхів та жертвності в розбудові вітчизняної медицини.

Під час святкування відбулася презентація фільму про УЛТ у Львові «Історія і сьогодні», створеного в рамках реалізації проекту «Поринь в захоплюючу історію медицини Галичини» та здійсненого за підтримки Львівської міської ради.

В урочистих заходах взяли участь члени редакційної колегії «Народного здоров'я» – теперішньої та попередніх років, активні дописувачі газети, члени УЛТ, представники засобів масової інформації, Львівської обласної ради, Львівської міської ради, управління та закладів охорони здоров'я, члени ректорату та професорсько-викладацького складу, куратори академічних груп, заступники деканів з виховної роботи, представники органів Студентського самоврядування, первинних профспілкових та громадських організацій, що діють

Виступає головний редактор «НЗ» доцент **Зеновій Масний**

у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, а також студенти університету.

Андріана ГРИНОВЕЦЬ,
керівник прес-центру
ЛНМУ імені Данила
Галицького.

Фоторепортаж з цієї події можна переглянути у фотогалереї на сайті ЛНМУ імені Данила Галицького: www.meduniv.lviv.ua

ЦЕЙ ЧАСОПИС МАЄ ОСОБЛИВУ ВАРТІСТЬ

Шановні др. **Зеновій Масний**, головний редактор часопису «Народне здоров'я», др. **Андрій Базилевич**, голова Українського лікарського товариства у Львові, наші друзі та колеги!

Від імені Українського Лікарського Товариства Північної Америки маю велику честь привітати і поздоровити Вас з нагоди 100-річного ювілею «Народного здоров'я».

Цей часопис має особливу вартість, бо в ньому відображається діяльність Українського лікарського товариства та українських медичних фахівців, подаються сучасні наукові знання, обговорюються погляди на суспільні, моральні та економічні питання, з котрими зустрічаємося під час виконання нашого лікарського обов'язку. Таким чином, часопис «Народне здоров'я» є потужною зброєю проти недоліків, несправедливостей та нерівностей, котрі, на жаль, все ще зустрічаються в Україні.

Запевняю Вас, що Українське Лікарське Товариство Північної Америки підтримує Вас і бажає співпрацювати з Вами у виконанні Вашого завдання – збереження найціннішого скарбу нашої батьківщини – громадського здоров'я. Бажаємо Вам сили і насаги на успішне здійснення цього виклику.

З пошаною,
Андрій Мельник, голова УЛТ ПА.

Вітання з нагоди ювілею складає міський голова Львова **Андрій Садовий**

• Наука і практика медицини

ЖОВТЯНИЦІ У КЛІНІЧНІЙ ПРАКТИЦІ СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ

(Закінчення. Початок статті чит. у «НЗ» №1 за 2012 р.)

У доповіді «Гепатити, зумовлені групою герпетичних вірусів», з якою виступила доцент Г. О. Потьомкіна, було підкреслено, що останнім часом клініцисти виявляють велике розмаїття герпесвірусних уражень, варіантів їх клінічних проявів і типів перебігу цих інфекцій. Це означає, що герпесвірусні захворювання стали міждисциплінарною проблемою. Незважаючи на значні досягнення щодо вивчення властивостей цих вірусів, багато аспектів даної проблеми залишаються нез'ясованими. Багатогранні клінічні прояви, біологічні особливості герпесвірусів, можливість їх поширення всіма відомими шляхами спонукали Європейське регіональне бюро ВОЗ включити герпесвірусні захворювання до групи хвороб, які істотно впливають на формування майбутніх наслідків інфекційної патології.

Саме тому виникла необхідність розробити чіткі та єдині діагностичні критерії цієї полінозогічної проблеми. Герпесвіруси поділяють на такі види: α -герпесвіруси – ВПГ $\frac{1}{2}$ (вірус простого герпесу $\frac{1}{2}$), ВГЛ-3 (вірус герпесу людини-3); β -герпесвіруси – ВГЛ-5 (цитомегаловірус – ЦМВ), ВГЛ-6,7; γ -герпесвіруси – ВГЛ-4 (вірус Епштейн-Барра – ВЕБ), ВГЛ-8. Усі герпесвіруси вражають гепатоцити при первинному інфікуванні (частіше при природній інфекції) та при реактивації інфекційного процесу. До найбільш агресивних гепатотропних вірусів відносять ЦМВ, ВЕБ, ВГЛ-6, ВГЛ-7, ВГЛ-3, ВПГ $\frac{1}{2}$. Особливістю розвитку гепатиту при α -герпесвірусних інфекціях є те, що у осіб із активною відрегульованою імунною системою гепатити розвиваються рідко або в легкій формі, а в осіб з імуннопатологією формується важкий гепатит, особливо на тлі генералізованої ВПГ $\frac{1}{2}$ - інфекції з ураженням інших органів та систем. Щодо клінічних форм β -герпесвірусної інфекції, то при первинній інфекції ВГЛ-5 та ЦМВ у дітей часто зустрічається супутній гепатит, а у дорослих він розвивається при реактивації цих інфекцій. Цитомегаловірусна інфекція особливо часто асоціюється із гепатитом. Зокрема, хронічна цитомегаловірусна інфекція (яка розвинулася після гострої) часто супроводжується хронічним перистуїтним гепатитом, а посттрансфузійна цитомегаловірусна інфекція викликає розвиток гепатиту зі збільшенням печінки та селезінки. У дорослих цитомегаловірусний гепатит перебігає з ураженням гепатоцитів, ендотеліоцитів, інфільтрацією тканини печінки мононуклеарами. При цьому часто пошкоджується і злуцується епітелій жовчовивідних шляхів, що викликає печінковий холестаза або навіть розвиток механічної жовтяниці. Щодо γ -герпесвірусів, то найбільш асоційованим із гепатитом є ВГЛ-4, або вірус Епштейн-Барра, перебіг якого є важким, супроводжується гепатоспленомегалією. Сьогодні не існує єдиного підходу

до лікування, тому курація таких хворих проходить у консильярному режимі (клінічний імунолог, інфекціоніст, гематолог). Хворим у першу чергу призначають протівірусні препарати, а далі у схему включають специфічні протівірусні імуноглобуліни, довенні нормальні імуноглобуліни, гепатопротектори, ентеросорбенти, ферменти.

Про те, що синдром жовтяниці часто виникає у вагітних, розповіла у своїй доповіді «Жовтяниці, пов'язані з патологією вагітності» доцент Л. І. Голота. Однак, встановлення природи жовтяниці у вагітних має певні труднощі, оскільки як за перебігом, так і за результатами лабораторних та інструментальних досліджень відрізняється від аналогічної патології у невагітних жінок. Взаємодія між організмом вагітної жінки і плода визначає новий рівень гомеостазу, який відрізняється від гомеостазу здорової невагітної жінки. Протягом вагітності перебувала діяльності організму жінки торкається практично всіх органів і систем, у тому числі й печінки. Стан печінки при нормальній вагітності – це стан напруги органу на грані фізіологічної норми, що не має ще органічного характеру і не викликає порушень у загальному стані вагітних. При фізіологічному перебігу вагітності у здорових жінок функції печінки не порушуються.

Хвороби печінки у вагітних доцільно розділити на дві групи. Перша група – хвороби, не пов'язані з вагітністю; вони можуть виникати під час вагітності (гострий вірусний гепатит), або вагітність розвивається на їх фоні (хронічний гепатит, цироз печінки). Друга група – хвороби, пов'язані з гестацією: гостра жирово-дистрофія печінки (ГЖДПВ), HELLP-синдром, внутрішньопечінковий холестаза вагітних (ВХВ), невинна блювота вагітних.

ГЖДПВ – рідкісна форма пізнього гестозу, яка проявляється важкою печінково-клітинною недостатністю, геморагічним синдромом і ураженням нирок. Частіше розвивається у молодих першовагітних у III триместрі вагітності. Клінічно рекомендують термінове абдомінальне родорозв'язання. Своєчасна діагностика і родорозв'язання дозволили знизити материнську смертність з 85% до 8–18%.

ВХВ – ускладнення другої половини вагітності, яке супроводжується інтенсивним свербінням шкіри, жовтяницею, не пов'язане з вірусною інфекцією, повністю регресує після родорозв'язання. Воно спричинено передчасні пологи, багатовадью, маткові кровотечі, антенатальну загибель і дистрес плода. Клінічні рекомендації: симптоматичне лікування, скероване на пригнічення шкірного свербіжу. Найбільш ефективним засобом лікування є урсофальк; при важкому перебігу – адеметонін (у III триместрі вагітності). Рекомендації щодо дострогого родорозв'язання здійснюються лише за показами з боку материнського організму.

HELLP-синдром характеризується гемолізом (H – hemolysis),

підвищенням рівня ферментів печінки (EL – elevated liver enzymes), зниженням рівня тромбоцитів (LP – low platelets). Розвивається у III триместрі вагітності. Частота – 2–15% у вагітних з артеріальною гіпертензією. Для цього синдрому характерні агресивний перебіг та стрімке наростання симптомів печінкової недостатності. Рекомендовано негайне переривання вагітності, стабілізація функцій уражених органів. Своєчасна діагностика і терапія дозволили знизити материнську смертність з 75% до 3,4–24,2%.

Невинна блювота вагітних – це прояв токсикозу вагітних. Спостерігається у 40–60% випадків. Основна ланка патогенезу – це порушення нейроендокринної регуляції всіх видів обміну внаслідок голодування і зневоднення. При цьому змінюються в органах вагітної з функціональних переходять у дистрофічні. Медикаментозна терапія здійснюється лікарськими засобами, які регулюють функцію ЦНС, блокують блювотний рефлекс. Показана також інфузійна терапія, нормалізація метаболічних порушень.

Отже, у діагностиці захворювань печінки, які зустрічаються тільки під час вагітності, велике значення має своєчасність, оскільки в деяких випадках можливе проведення лікувальних заходів, а в інших необхідне термінове родорозв'язання. При веденні вагітних жінок із синдромом жовтяниці потрібно враховувати доцільність і можливість збереження вагітності, вплив захворювання на розвиток плода та перебіг вагітності, а також тератогенну дію препаратів.

Доцент О. І. Лопатинська у доповіді «Медикаментозно-індуковані жовтяниці» наголосила, що вони є актуальною проблемою сучасної гепатології, яка вимагає сучасної діагностики, лікування, а особливо попередження. Медикаментозні ураження печінки складають близько 8% від усіх ускладнень фармакотерапії і є причиною від 2 до 5% усіх госпіталізацій з приводу жовтяниці, 10–20% випадків розвитку фульмінантної форми печінкової недостатності та основною причиною гострої печінкової недостатності з показами до трансплантації. Для підтвердження етіологічної ролі лікарського засобу в ураженнях печінки слід враховувати ряд параметрів, зокрема часовий інтервал між вживанням лікарських засобів та розвитком гепатотоксичної реакції; швидкість нормалізації порушень функцій після відміни лікарського засобу; виключення інших причин ураження печінки; розвиток аналогічних уражень при допустимому повторному застосуванні лікарського засобу.

Основні принципи фармакотерапії медикаментозних уражень печінки повинні включати: якнайшвидшу відміну лікарського засобу, що викликає розвиток ураження; симптомальну терапію; застосування специфічних антитоксичних, глюкокортикостероїдів, лікарських засобів з гепатопротекторними властивостями. Профілактика розвитку ме-

дикаментозних уражень печінки полягає у раціональному застосуванні лікарських засобів з обов'язковим врахуванням факторів ризику, серед яких важливу роль відіграють захворювання печінки, поліпрагмація, дозування і тривалість застосування лікарських засобів тощо.

Серйозні гепатотоксичні ефекти виявлені для різних груп ліків, серед яких значну частину складають препарати, що діють на опорно-руховий апарат, зокрема нестероїдні протизапальні засоби. Рівень прояву гепатотоксичних реакцій вплинув на статус деяких лікарських засобів на світовому фармацевтичному ринку. Так, були внесені зміни в особливості застосування метамізолу натрію, ацетилсаліцилової кислоти, диклофенаку натрію, а німесулід, який вважають найбільш гепатотоксичним лікарським засобом серед усіх нестероїдних протизапальних препаратів, заборонений до використання у понад 70 країнах світу, зокрема, в США.

Рівень вираження позитивних і негативних ефектів нестероїдних протизапальних засобів, значною мірою, залежить від їх селективності щодо циклооксигенази-1 (ЦОГ-1) та циклооксигенази-2 (ЦОГ-2). Так, більша селективність щодо ЦОГ-2 буде сприяти зменшенню побічних ефектів з боку шлунково-кишкового тракту (зокрема, печінки) та зростанню протизапального ефекту. Препарат мелоксикам є першим представником інгібіторів ЦОГ-2, що володіє високою ефективністю при веденні мінімальних небажаних впливів на шлунково-кишковий тракт, серцево-судинну систему та нирки і є найбезпечнішим засобом серед усіх нестероїдних протизапальних препаратів у всіх аспектах побічних ефектів.

Таким чином, ефективне використання лікарських засобів залежить від уваженої оцінки факторів ризику розвитку побічних ефектів та вибору ліків із доведеною кращою дією, а також від ретельного моніторингу як результативності лікарських засобів, так і їх впливу на організм, що стане ефективним методом зниження частоти виникнення медикаментозно індукованих жовтяниць.

Про «Можливості клініко-діагностичної лабораторії Науково-медичного центру Св. Параскеви щодо патології гепато-біліарної системи» розповів к.м.н., асистент А.С. Кость. Він зазначив, що сьогодні лабораторна діагностика є, без перебільшення, ключовою ланкою в охороні здоров'я розвинених держав. Рівень її розвитку визначає якість медичних послуг і відповідно якість життя та здоров'я громадян, економічне і соціальне процвітання суспільства.

Завдяки наявності в Науково-медичному центрі Св. Параскеви своєї клініко-діагностичної лабораторії, яка забезпечена сучасним лабораторним обладнанням від провідних виробників, можна вести жорсткий контроль процесу лабораторного аналізу на всіх його етапах (преаналітичному, аналітичному, постаналітичному). Як відомо, найбільше помилок у процесі лабораторного аналізу відбувається на преаналітичному етапі, що зумовлено підготовкою клінічного матеріалу до лабораторного дослідження.

При патології гепато-біліарної системи значна роль відводиться виникненню жовтяниці, зумовленій різними етіологічними чинниками. Згідно класифікації А. Ф. Блюва, розрізняють надпечінкові, паренхіматозні та підпечінкові види жовтяниці. Паренхіматозні жовтяниці, в свою чергу, поділяються на чотири підтипи: паренхіматозні ферментативні (доброякісні), паренхіматозні цитолітичні, цитолітично-холестатичні та холестатичні. Визначення етіологічного фактору, оцінка стану обміну речовин і активності ферментів дозволяють встановити тип жовтяниці та обрати якісну тактику лікування.

Завдяки автоматизованому аналізаторам (біохімічному та імунохімічному) лабораторія НМЦ Св. Параскеви має можливість проводити клініко-діагностичне визначення показників білкового, вуглеводного, ліпідного, пігментного, водно-солевого обміну, активності ферментів, вмісту мікроелементів, різноманітних гормонів (щитоподібної, підшлункової, статевих залоз та ін.), онкомаркерів шлунково-кишкового тракту, стану анемії, маркерів інфекційних захворювань (в тому числі, вірусних гепатитів), аутоімунних захворювань. Для верифікації яєць гельмінтів і найпростіших використовується мікроскоп з фотовиходом (Carl Zeiss), що при необхідності дає можливість фіксувати кольорову фотографію ділянки препарату, яка має діагностичне значення.

У клініко-діагностичній лабораторії НМЦ Святої Параскеви для оцінки екзокринної функції підшлункової залози проводять визначення панкреатичної еластази-1 в калі. Цей фермент продукується виключно підшлунковою залозою і не змінюється при проходженні по кишково-кишковому тракту. Орієнтовний на рівень еластази-1 у калі, можна більш точно призначити ферментні препарати і робити прогноз захворювання. Регулярні дослідження дають можливість оцінити динаміку екзокринної функції підшлункової залози у хворих на хронічний панкреатит та рак цієї залози, які можуть супроводжуватися жовтяницею. Використання автоматичних аналізаторів забезпечує отримання високоточних результатів лабораторного аналізу.

***

Після планових виступів розпочалася наукова дискусія, яка продовжилась у кулуарах конференції. Оскільки у заході взяло участь 370 учасників – викладачів Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, лікарів-практиків, лікарів-інтернів, студентів університету, то запитань не бракувало. Загалом конференція пройшла в надзвичайно приємній, шкідливій атмосфері, доповідачі подавали матеріал з врахуванням потреб аудиторії. Уважні слухачі мали можливість зробити записи щодо пропонування методів діагностики і терапії. Організатори вважають це одним із найважливіших результатів конференції та планують у такому ж аспекті проводити інші науково-практичні заходи, щоб принести якомога більше користі їх учасникам.

Матеріал підготувала
Анна ГАВРИЛОК,
доцент кафедри клінічної
імунології та алергології
ЛНМУ імені Данила Галицького.

ВІН БУВ СПРАВЖНІМ ЛІКАРЕМ

31 січня 2012 року виповнилося 95 років від дня народження відомого хірурга, вченого, доктора медичних наук, професора Григорія Артемовича Івашкевича. На жаль, цей ювілей ми відзначали без нього: його душа вже 15 років витає у засвітах. Проте тут, на землі нашого тимчасового буття, він живе у спогадах людей, яким допомагав, з якими працював, які навчалися в нього. Для кожного з них Григорій Артемович був еталоном відданості хворому і хірургії, взірцем порядності, доброти і працелюбства.

Сповнена людяності та працелюбства вдача Григорія Івашкевича сформувалася ще у важкі довоєнні часи в робітничих колективах Донбасу, де майбутній професор працював різноробочим, електриком й машиністом, а також на фронтах Другої світової війни, яку пройшов хірургом в евакогоспіталах. Ці риси характеру зберігав упродовж усього свого життя як людина, хірург, вчений і педагог.

На Львівщині Григорій Артемович розпочав свою діяльність у 1945 році на посаді головного лікаря Великокомуністської лікарні, а далі був старшим ординатором у Нестерівській районній лікарні, завідувачем хірургічного відділу Яворівської ЦРЛ. Не будучи членом КПРС, декілька разів був обраний депутатом Яворівської районної ради. За громадську активність та професійність хірурга Яворівським районним комітетом КПУ, районною радою депутатів трудящих і Львівською обкому партії його кандидатуру було представлено в Міністерство охорони здоров'я України для присвоєння йому звання заслуженого лікаря України (і це лише за 10 років праці на Львівщині!), однак цього звання йому чомусь не удостоїли.

Він завжди прагнув багато знати і вміти. Будучи районним хірургом в Яворові, пройшов 4-місячні курси спеціалізації з торакальної хірургії у московському Інституті хірургії ім. А. В. Вишньовського і отримав там прекрасну характеристику як лікар. Після завершення курсів у Москві, ще в Яворові, написав і успішно захистив кандидатську дисертацію. Але це був тільки початок його творчого поступу як лікаря і вченого. Згодом він розширив діапазон своєї хірургічної діяльності та наукові пошуки у Львові як асистент, а згодом – доцент кафедри туберкульозу, торакальної та шпитальної хірургії. У 1965 році захистив докторську дисертацію та був обраний на посаду професора, а згодом і завідувача кафедри шпитальної хірургії.

Для подальшого наукового пошуку концентрував у клініці скерованих із районів області пацієнтів з перитонітами, кишковими норіями, шлунковими кровотечами, сепсисом, раневою інфекцією. Глибоко вникаючи в патофізіологічні зміни у цих хворих, на їх основі рекомендував і впроваджував лікувальну корекцію.

Григорій Артемович був надзвичайно пунктуальним та вимогливим як до себе, так і до працівників клініки. Постійно удосконалював свою хірургічну техніку, модернізував та навчав своїх підопічних, сміливо вирішував непередбачувані ситуації під час операції. Намагався перетворити операційну техніку в елемент мистецтва. «Операція повинна бути красивою» – так завжди твердив. Любив спорт і театр, багато читав і знав, з ним

було цікаво спілкуватися, вмів розповідати і цим захоплювати слухача.

Для багатьох професор був добрим вчителем, порадиником і захисником. Його часто запрошували в обласне управління охорони здоров'я для вирішення конфліктних ситуацій між хірургами районів та їх пацієнтами. Він намагався об'єктивно розглянути ситуацію і, по можливості, виправдати хірурга, пояснити, чому виник конфлікт. Професор Івашкевич умів цінувати у людях добро, чесність і відповідальність, вмів підтримати і допомогти, не рахуючись з часом чи вихідним днем. Цим заслужив серед своїх вихованців і співпрацівників клінік велику пошану та добру пам'ять на довгі роки.

Ось кілька спогадів учнів і вихованців Григорія Артемовича про нього та його вплив на їхнє фахове зростання.

Лідія КРИШТАЛЬСЬКА,
доцент кафедри
шпитальної хірургії

ЛНМУ ім. Данила Галицького:
«Григорій Артемович Івашкевич обійняв посаду доцента кафедри загальної хірургії у 1959 році після трагічної для кафедри події – смерті доцента В. Д. Кедемана. Вхідження в колектив було не легким, але завдяки доброзичливості колег та його високій працездатності він швидко змінив завоювати авторитет і повагу.

Очолоюючи кафедру шпитальної хірургії протягом двадцяти років, Григорій Артемович вдало поєднував обов'язки вченого, керівника кафедри, блискоючого хірурга – діагностичного і оператора та вихователя молодого покоління хірургів. Він постійно працював над собою, стимулював творчий ріст своїх учнів, максимально допомагав їм у науковому зростанні та практичній роботі, максимально віддавав сили для оздоровлення хворих. Його лекції для студентів, у яких висвітлював останні наукові повідомлення і давав практичні рекомендації, користувалися великою популярністю та містили цінні деонтологічні настанови.

Професор Івашкевич був прихильником здорового способу життя, пропагував його серед своїх учнів, ухилився від веселих бенкетів, не пив і не вживав алкоголю. У Григорія Артемовича було дуже розвинуте почуття власної гідності, яку він ніколи і ніколи не дозволяв принизити.

Клініка шпитальної хірургії за часів керівництва її професором Г. А. Івашкевичем користувалася заслуженим авторитетом, повагою серед медичної громадськості та населення Західної України»

Олег КУЩ,
доцент, завідувач кафедри хірургічних хвороб ТзОВ «Львівський медичний інститут»:

«Мені випало щастя дванадцять років працювати в клініці Григорія Артемовича Івашкевича, бути його асистентом, вчитися у нього лікувати хворих, переймати елементи його філігранної хірургічної техніки.

У храмі його високої благородної душі знаходили притулок ті, хто не міг самостійно дати раду в життєвських сум'ятті. Він був чуйним і мудрим лікарем, завжди готовим прийти на допомогу у скрутну хвилину, надати поміч і словом, і ділом. Дотепер я згадую свого Вчителя, часто в думках раджуся з ним. І за це сьогодні наш душевний уклін нашому Вчителю, друзю, колезі, відданому до самозабуття хворим».

Олег ПРИЙМА,
лікар-уролог Трускавецької міської лікарні, доцент кафедри анатомії, фізіології та валеології Дрогобицького державного педагогічного університету:

«Кожен, хто мав щастя працювати або спілкуватися з професором Івашкевичем, згадає його як великого хірурга, прекрасного клініциста, Вчителя і Людину. Чого навчав нас і чого вимагав від своїх вихованців? Передусім, бути людиною, де б ти не працював і яку б посаду не займав, завжди бути співчутливим до стражданих хворих, допомогти їм, з повагою ставитися до них. Що захоплювало в поведінці професора? Його широке ставлення до колег, до хворих, широта клінічного мислення, заглиблення в патофізіологічні процеси хірургічної патології, прагнення їх виявити і вплинути на них, досконале знання анатомії і хірургії. Григорій Артемович захоплював нас філігранною операційною технікою, імпровізаціями під час операції, вмінням знаходити вихід у складних операційних ситуаціях.

Він виховав цілу низку практичних хірургів, науковців як у Львові, так і в районах області, зокрема під час роботи у Дрогобицькому вільному медичному інституті ім. Ю. Котермака. Григорій Артемович був не тільки добрим фахівцем, але і великим поціновувачем художньої літератури, образотворчого і театрального мистецтва, до них захоплював своїх учнів.

Григорій Артемович у моїй пам'яті залишився як високо інтелектуальний фахівець, великий гуманіст, мудрий Вчитель і Наставник».

Зеновій БІЛХАРСЬКИЙ,
завідувач хірургічного відділу Жовківської ЦРЛ:

«Якби мене запитали, чим у житті найбільше пишаюся, то без вагань відповів би – називати себе учнем професора Г. А. Івашкевича.

Як віртуозний хірург, неперевершений діагност і клініцист з природною скромністю та інтелектуальністю, надзвичайною силою волі, титанічною працездатністю, високою вимогливістю до себе, професор викликав подив і захоплення серед нас, тоді ще молодих хірургів. Спостерігати за тим, як оперує Григорій Артемович, було великим задоволенням. Точність та

легкість рухів, впевненість, охайність, надзвичайна витривалість і терпіння – вражали. Дуже часто під час операції професор Івашкевич казав своїм асистентам: «Наведіть красу!»). Так, його операції були дійством, мистецтвом. До вирішення складних хірургічних проблем у професора Івашкевича був свій ключ – глибоке розуміння фізіологічних та патофізіологічних процесів в організмі людини. Він наполягав і переконував інших, що будь-яка операція повинна яконайменше змінювати нормальну фізіологію людини.

Особливо хочу відзначити його піклування про молоде покоління хірургів та батьківське ставлення до нього. Він не тільки всіляко сприяв, але і вишукував серед студентів тих, які хотіли посвятити себе хірургії. Григорій Артемович широким передавав свій багатющий хірургічний досвід тим, хто навчався на кафедрі шпитальної хірургії Львівського медичного інституту.

Постаті на щиталт професора Григорія Івашкевича, як правило, не мають високих державних нагород. Але заслужені ними визнання та пошана серед колег і учнів є набагато вагоміші та довговічніші».

Цьогоріч 31 січня, в день народження професора Григорія Івашкевича його учні та колеги – доцентки Лідія Криштальська, Олег Кущ, Олег Прийма, асистент Андрій Федущак, хірург Зеновій Білхарський, медсестри клініки Лідія Преїс, Ірина Будзар та автор цих рядків – поклали вінки і свічки вдячності на могилу свого Вчителя та запалили свічки пам'яті.

Андрій ФЕДУШАК,
асистент кафедри клінічної фармації, фармакотерапії та медичної стандартизації

ЛНМУ ім. Данила Галицького:
«Моя клінічна ординатура у клініці професора Г. А. Івашкевича розпочалася з курації хворих з гнійною патологією. Захопили мене незвичні підходи до їх лікування, запропоновані професором, особливо з анаеробною неклостридіальною інфекцією.

Професор Григорій Івашкевич був великим естетом при виконанні операційних втручань. Кожна його операція була мистецтвом, техніка операції – анатомічна, педантична, витончена, без зайвих рухів і емоцій, швидка і спокійна. У напружених ситуаціях пропонував коротку зупинку «перемити» руки, змінити серветки, і напруження – «емоцію» – спадало, а гору брало «раціо».

Григорій Артемович любив мистецтво, хотів бачити красу в усьому. У гнійній хірургії вважав себе послідовником В. Войно-Ясенецького, зневажав поліпрагмазію. Він залишився для мене великим Учителем, Хірургом і Наставником».

Ольга КУБІК,
операційна медсестра хірургічної клініки №2 ЛНМУ ім. Данила Галицького:
«Кожен робочий день у клініці розпочинався з того, що Григорій Артемович після проведеної ранкової «п'ятихвилинки» заходив у операційну, вітався з персоналом. «Добрий день, дівчата, як себе почуваете?», – запитував він. Ми казали: «Добре». «Тоді починаємо робочий день!» – чули у відповідь.

Під час операції професор був завжди стриманим, спокійним, ніколи не піднімав голос на асистента чи операційну медсестру, навіть при складних операційних ситуаціях. Ніколи не дорікав медсестрі, якщо рвалася нитка під час операції, тільки казав: «Який я молодць!»). Пам'ятаю день, коли Григорій Артемович проводив показову операцію делегатам з Ізду хірургів, який відбувався у Львові; я брала у ній участь як операційна медсестра. За час операції ми не перекинулися жодним словом. Операція пройшла успішно, швидко, професор був задоволений.

У святкові дні завжди вітав персонал зі святом – чи то був Новий рік, чи 8 Березня, ми отримували від нього вітальні листівки з побажаннями. Ці листівки я зберігаю донині, як пам'ятку про великого Хірурга та добру, чесну й порядну Людину».

Підготував
Йосиф ГОЛИК,
доцент.

ЗІ 100-ЛІТНІМ ЮВІЛЕЄМ ЧАСОПИСУ «НАРОДНЕ ЗДОРОВ'Я»!

Асоціація лікарів-католиків щиро сердечно вітає головного редактора доцента **Зеновія Масного**, редакцію, читачів – як практикуючих лікарів, так і вчених-медиків, а також усіх симпатиків «Народного здоров'я» з таким визначним – 100-літнім – ювілеєм!

Переглядаючи часопис за минулі роки, можна побачити, що багато надрукованого не тільки не втратило актуальності, а навпаки, у світлі прогресу медицини, науки та останніх подій у світі набуло нової виразності. Це особливо помітно там, де прислухалися атеїстичних антиукраїнських ідеологічних систем намагалися стерти з народної пам'яті спогади про визначних діячів медичної науки, велетнів духа, які плідно працювали для нашого народу, розвиваючи медицину, культуру, мистецтво, утверджуючи їх національний дух.

Бажаємо Вам та Вашим родинам Христового миру, радості, наснаги, успіхів, любові та глибокого уповання на Бога, який ніколи не покидає нас.

Христос Рождається!

За дорученням,
Іван ЛУЦЬ,

президент Асоціації лікарів-католиків,
член Папської Академії Життя у Ватикані.

• На вашу книжкову полицю

ВІДБУЛАСЯ ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ «ХАРЧУВАННЯ У ПЕДІАТРІЇ»

20 січня 2012 року в актовій залі Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького відбулась презентація книги «Харчування у педіатрії» Патриції Квін Самур і Кейті Кінг, яка побачила світ українською мовою у перекладі кандидата медичних наук Зореслави Городенчук і була ошатно видана у видавництві «Медицина світу» (Львів, 2012). Ця книга є дарунком фондації «Дитинство, позбавлене барв», президентом якої є Роксолія Тимяк-Лончина, яка і провела презентацію.

Ця книжка вже впродовж багатьох років дуже популярна серед практичних лікарів у США, є доступним і загальнозрозумілим підручником з харчування дітей. Кожен її розділ написали експерти, компетентні у своїй темі, тому вона містить зрозумілу і практичну інформацію та охоплює найновіші клінічні дослідження і практичні рекомендації, альтернативні методи лікування і харчування здорової дитини, починаючи від прекоцепційного періоду, а також харчування дітей при різноманітних захворюваннях. У книжці подано адекватну інформацію про харчування окремих груп дітей і пацієнтів для представників усіх медичних спеціальностей. Усі діти повинні рости і розвиватися здоровими і щасливими – незалежно від того, народилися вони в термін чи передчасно, здорові вони чи страждають на певне захворювання, яке позначається на їх відживленні. Книжка містить інформацію, яку практичні лікарі та інші медики, які працюють з дітьми, можуть застосувати у своїй повсякденній практиці.

Під час презентації серед її учасників відбувся розіграш 50 прирників книги.

Появі цього видання передував видрук 2010 року у тому ж видавництві «Медицина світу» книги Марка Фішбайна, Шері Фракер, Сибала Кокса і Лаврі Валберта «Ланцюжок харчування», в якій подано практичне вирішення проблем із харчуванням дітей, перебірливих в їжі, та розширення їх дієти. Видання цієї книжки українською мовою також здійснено за сприяння Фонду «Дитинство, позбавлене барв», котрий надав допомогу в харчуванні молочними сумішами для новонароджених дітей-сиріт.

«ГУМАНІСТИЧНИЙ ВІСНИК – 2011»

Побачило світ щорічне видання «Гуманістичний вісник - 2011», засновником та шеф-редактором якого є відомий львівський лікар, кандидат медичних наук Богдан Трач. На 640 сторінках щорічника широко представлено не лише цікаву інформацію про проблеми здоров'я, медичну науку, а й вміщено публікації, присвячені історії, мистецтву, життю визначних українців, подано розлогу інформацію про життя діаспори та різні аспекти сучасності.

Галицький Експозит 2012

Львівський медичний форум

28-30 березня
ПАЛАЦ МИСТЕЦТВ
(вул.Коперника, 17)

XVIII МЕДИЧНА
ВИСТАВКА-ЯРМАРОК

«ТамMED»

ЗДОРОВ'Я ТА ДОВГОЛІТТЯ

ЗА ПІДТРИМКИ:
• Мінстерства охорони здоров'я України
• Головного управління охорони здоров'я Львівської обласної державної адміністрації

ПАРТНЕР ВИСТАВКИ:
Генеральний інформаційний партнер:
Головний інформаційний спонсор:
Генеральний телеспонсор:
Офіційний телеспонсор:
Інформаційні партнери:

ОРГАНІЗАТОР ВИСТАВКИ: Гал-ЕКСПО
Тел.: (032) 2971349 2970229
www.galexpozitiv.ua

В РАМКАХ ВИСТАВКИ:
У Медичній Форумі Тематичні дні Форуму – науково-практичні конференції:
28.03 «Медичне забезпечення проведення масових заходів. Актуальні питання підготовки до Євро-2012»
29.03 «Здоров'я та довголіття. Інтеграція народної і нетрадиційної медицини в систему підготовки лікаря загальної практики. Сімейна медицина – запорука здоров'я»
30.03 «Правові аспекти взаємодіяння іншеїт-лікар-заклад охорони здоров'я»

ВІСТІ УЛТ У ЛЬВОВІ

На чергових засіданнях Управи проаналізовано результати анкетування членів товариства. Розглянуто питання посилення зв'язків з первинними осередками. Обговорено підготовку до чергової щорічної звітної конференції.

***

100-річчя часопису «НЗ» висвітлено в передачах радіо та телебачення. УЛТ у Львові складає подяку за висвітлення на радіо і телебаченні ювілею «НЗ» директорів творчого виробничого об'єднання Львівського телебачення, заслуженому журналісту Ярославу Фейлу і заслуженій журналістці Ганні Стоцькій.

***

Члени УЛТ у Львові взяли участь у відзначенні 120-річчя від дня народження патріарха Йосифа Сліпого.

Український лікарю!

Читай свою газету
«Народне здоров'я»,
пиши до неї, передплати її!

Передплатний
індекс – 30053

Вартість передплати

(з доставкою):
місяць – 2.52 грн.
квартал – 9.48 грн.
півріччя – 12.27 грн.
рік – 23.34 грн.

НАШ АНОНС

В наступному числі «НЗ» читайте:

- нотатки зі щорічної звітної конференції УЛТ у Львові;
- статтю проф. О. Жарінова (Київ) про сучасне лікування аритмії серця;
- «Значимість його наукових здобутків і сьогодні застається актуальною» – до 100-річчя проф. Р. Бариляка.

УЛТ у Львові глибоко сумує з приводу відходу у вічність активного члена товариства, багатолітнього голови первинного осередку у Львівському обласному госпіталі інвалідів війни та репресованих ім. Ю. Липи **Ореста Івановича КОПІЧУКА** та висловлює співчуття рідним і близьким.

Реєстраційне свідоцтво КВ № 529
Передплатний індекс 30053

- Редакція зберігає за собою право скорочення і редагування тексту
- Відповідальність за достеменність інформації несе автор
- Публікації можуть містити думки, що не збігаються з позицією редакції

Замовлення № 463

Підписано до друку 20.02.2012 р.

Віддруковано у друкарні ЛА «Піраміда»
(генеральний директор – Василь ГУТКОВСЬКИЙ)

НАРОДНЕ ЗДОРОВ'Я

Засновники та видавці:

Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького
(ректор – д. ф. н., проф.,
акад. АН ВО України **Борис ЗІМЕНКОВСЬКИЙ**)

Українське лікарське товариство у Львові
(голова – доц. **Андрій БАЗИЛЕВИЧ**)

Редакція часопису «Alma Mater»
і «Народне здоров'я»

при відділі гуманітарної освіти і виховання
(керівник відділу – проф. **Анатолій Магльований**)

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
доцент **Зеновій МАСНИЙ**

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

доцент **Анна ГАВРИЛЮК**
літературний редактор – **Алла СИНИЦЯ**
Комп'ютерне верстання – доцент **Роман ІВАХ**

Адреса для кореспонденції:

79010 м. Львів, вул. Кармелюка, 3
Управа УЛТ у Львові, тел.: (032) 276-97-98
Інтернет-адреса УЛТ: www.ult.lviv.ua
e-mail: uprava@ult.lviv.ua
Тел./факс редакції: (032) 275-58-75
e-mail: almater@ukr.net